

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS
PETICIJŲ KOMISIJA**

IŠVADA

**DĖL 2025-01-24 PETICIJOS NR. PC-2 DĖL VIDAUS TARNYBOS SISTEMOS
PAREIGŪNŲ FIZINIO PASIRENGIMO REIKALAVIMŲ TOBULINIMO**

2025-04-09

Vilnius

Lietuvos Respublikos Vyriausybės Peticijų komisija (toliau – Komisija) 2025 m. balandžio 9 d. posėdyje iš esmės išnagrinėjo peticiją (2025-01-24 Nr. PC-2) ir priėmė sprendimą teikti Vyriausybei išvadą netenkinti pareiškėjo peticijoje išdėstytų prašymų ir siūlymų dėl vidaus tarnybos sistemos pareigūnų fizinio pasirengimo reikalavimų tobulinimo.

Pareiškėjas prašo papildyti Vidaus tarnybos sistemos pareigūnų fizinio pasirengimo reikalavimų ir atitikties šiems reikalavimams tikrinimo tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2019 m. sausio 15 d. įsakymu Nr. 1V-55 „Dėl Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statuto įgyvendinimo“, (toliau – Aprašas) nuostatomis, kurios leistų pripažinti pareigūnų fizinio pasirengimo testą išlaikytu tais atvejais, kai pareigūnas neįvykdo vienam iš 4 privalomų pratimų nustatytų minimalių reikalavimų, tačiau kitų 3 pratimų bendra taškų suma yra pakankama testui išlaikyti.

Aprašo papildymo tikslas – suvienodinti vidaus tarnybos pareigūnų fizinio pasirengimo reikalavimų ir atitikties šiems reikalavimams tikrinimo tvarką.

Pareiškėjo teigimu, Apraše nustatyta: „Nesurinkus minimalaus taškų skaičiaus bent už vieną fizinį pratimą arba neišlaikius alternatyvaus testo, arba nesurinkus aprašo 2 lentelėje nustatytos atitinkamos minimalios taškų sumos, daroma išvada, kad testuojamojo asmens fizinis pasirengimas neatitinka nustatytų reikalavimų“, tačiau nėra numatyta sąlyga, kai pareigūnas neatlieka numatyto privalomo fizinio pratimo dėl savo fizinių duomenų ir šis pratimas jam neįskaitomas.

Teisės akto papildymas:

- 1) leistų teisingai apskaičiuoti vertinimą;
- 2) mažintų traumų ir mirčių tikimybę. Turimais duomenimis, traumų fizinio pasirengimo metu skaičius viršija nustatytą traumų darbe skaičių;
- 3) didintų pareigūno galimybes išlaikyti fizinį testą, siekiant nurodytą taškų skaičių surinkti iš vieno jam palankaus fizinio pratimo. Tai darbdaviui leistų išsaugoti pareigūną ir vertinti jį už pasiektus rezultatus, o ne atleisti iš darbo už neįvykdytus fizinius reikalavimus;

4) leistų atsirasti tikimybei, kad 4 km distancijos ėjimas neteks prasmės laikant fizinį testą. Pareigūnams nebereikėtų teikti medicinos pažymų siekiant dalyvauti ėjime, nes jie rinktųsi bėgimo procesą, kurio laikas neapribotas, tam, kad gautų nulinį įvertinimą;

5) sumažintų pareigūnų, perlaikančių fizinio pasirengimo testą, skaičių ir padidintų išlaikančiųjų skaičių;

6) sumažintų korupcijos vertinant pareigūnų rezultatyvumą tikimybę.

Sprendimas priimtas įvertinus pareiškėjo peticijoje pateiktų prašymų ir siūlymų teisėtumą, pagrįstumą, tikslingumą, naudingumą, atitiktį teisėkūros principams ir jų įgyvendinimo galimybes, taip pat atsižvelgta į institucijų išvadose pateiktus argumentus, Komisijos posėdyje išklaudius pareiškėją, Vidaus reikalų ministerijos, Sveikatos apsaugos ministerijos atstovus. Argumentai pateikiami šioje išvadoje.

Pagal Aprašo 1 lentelę, kiekvienas pratimas testuoja skirtingus pareigūno fizinius gebėjimus: 1) greitį, greitumo išvermę, vikrumą, 2) jėgą, jėgos išvermę, 3) išvermę ir 4) lankstumą; ir visi pratimai gali būti svarbūs norint tinkamai įvykdyti pareigūnams keliamas užduotis. Iš Aprašo nuostatų matyti, kad nustatant pareigūnų fizinio pajėgumo reikalavimus yra atsižvelgiama į jų lytį, amžių ir veiklos pobūdį. Pareigūnams, kuriems pagal veiklos pobūdį yra taikomi žemesni sveikatos būklės reikalavimai, atitinkamai yra keliami ir mažesni reikalavimai norint įvykdyti kiekvieną iš 4 privalomų pratimų. Nesurinkus minimalaus taškų skaičiaus bent už vieną fizinį pratimą arba neišlaikius alternatyvaus testo, arba nesurinkus Aprašo 2 lentelėje nustatytos atitinkamos minimalios taškų sumos, daroma išvada, kad pareigūno fizinis pasirengimas neatitinka nustatytų reikalavimų. Aprašo 50 punkte nustatyta, kad jei pirmą kartą tikrinant pareigūno fizinis pasirengimas neatitinka nustatytų reikalavimų, per 1–3 mėnesius organizuojamas pakartotinis tikrinimas.

Apraše nustatyta, kaip skaičiuojami taškai tais atvejais, kai pareigūnas Apraše nustatytais atvejais dėl ligos ar sveikatos sutrikimo (kai yra atitinkamas Vidaus reikalų ministerijos Medicinos centro Centrinės ekspertizės komisijos toliau – CMEK sprendimas) negali atlikti atitinkamo testo ar kelių testų. Taigi Aprašo nuostatos sudaro teisingas prielaidas tikrinti pareigūno fizinį pasirengimą atsižvelgiant į jo sveikatos būklę, todėl pareiškėjo nurodyta problema Aprašo nuostatomis išspręsta.

Organizuojant muitinės pareigūnų fizinio pasirengimo tikrinimą, tais atvejais, kai muitinės pareigūnai dėl sveikatos būklės laikinai negali sportuoti, jie pateikia gydytojo pažymą dėl fizinio krūvio ribojimo ir tikrinimas atidedamas iki gydytojo pažymoje ar CMEK sprendime nustatyto ribojimo laikotarpio pabaigos.

Pareiškėjo kreipimesi nurodytas problemas galima išspręsti ne keičiant Aprašo reikalavimus, bet taikant administracinio pobūdžio priemones, taip pat apsvarstant poreikį taikyti ir papildomas priemones.

Komisijos nuomone, atkreiptinas dėmesys, kad Statuto 19 straipsnio 2 dalyje nustatyta, jog pareigūnai privalo atitikti fizinio pasirengimo reikalavimus, tačiau pareigūnų tarnybos ypatumai (didesnis pavojus gyvybei ar sveikatai, griežtesnė atsakomybė ir įvairūs su vidaus tarnyba susiję apribojimai) reikalauja atitinkamo fizinio pasirengimo ir yra kompensuojami Statute ir kituose teisės aktuose nustatytais socialinėmis garantijomis¹.

Lietuvos Respublikos Konstitucijos 141 straipsnis suponuoja tai, kad statutinė valstybės tarnyba yra specifinė valstybės tarnybos rūšis, besiskirianti nuo kitokios (civilinės) valstybės tarnybos ir karo tarnybos; iš statutinės valstybės tarnybos sampratos kyla jai būdingi bruožai, be kita ko, specialus teisinis reguliavimas atitinkamos tarnybos ypatumus nustatančiais teisės aktais (statutais), specialūs reikalavimai statutinių valstybės institucijų pareigūnams, specifiniai šių pareigūnų įgaliojimai; statutinė valstybės tarnyba negali būti vienoda dėl jos funkcijų įvairovės, todėl policijos, vidaus tarnybos, saugumo tarnybos ir kitų statutinių valstybės institucijų pareigūnų statusas turi būti diferencijuotas².

Komisijos nuomone, siekiant didinti viešojo saugumo sektoriaus patrauklumą, atsižvelgiant į muitinės pareigūnų trūkumą, jų darbo specifiką, siekiant išsaugoti ir pritraukti naujus pareigūnus į muitinės tarnybą, tikslinga rekomenduoti Vidaus reikalų ministerijai įvertinti poreikį tikslinti Aprašo nuostatas dėl fizinio pasirengimo reikalavimų pareigūnams, kurie priskirti fizinio pasirengimo III lygiui.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos peticijų konstitucinio įstatymo 18 straipsnio 4 dalies 2 punktu, Komisijos išvada dėl peticijoje (2025-01-24 Nr. PC-2) išdėstytų prašymų ir siūlymų netenkinimo teikiama Vyriausybei.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės Peticijų komisijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. spalio 4 d. nutarimu Nr. 1098 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės Peticijų komisijos sudarymo ir jos nuostatų patvirtinimo“, 37 punktu, rekomenduojama Vidaus reikalų ministerijai įvertinti poreikį tikslinti Aprašo nuostatas dėl fizinio pasirengimo reikalavimų pareigūnams, kurie priskirti fizinio pasirengimo III lygiui.

Komisijos pirmininkas

Andrius Dubinas

¹ Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statuto 3 straipsnio 1 dalies 6 punktas.

² Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2021 m. balandžio 14 d. nutarimas.